

ΑΠΛΗΣΤΙΑ.

Τα παιδιά βλέπουν κάτι και το θέλουν, χωρίς ενοχές και ενδοιασμούς. Αρπάζουν το παιχνίδι του άλλου παιδιού, επειδή «τους γυάλισε», χωρίς να σκεφτούν ή να ακούσουν τίποτα. Με την ίδια ευκολία, όμως, το ξεχνάνε και το δίνουν πάλι πίσω. Τα παιδιά δεν είναι άπληστα, είναι απλώς παρορμητικά. Θέλουν αμέσως αυτό που βλέπουν, και το ξεχνάνε την επόμενη στιγμή. Μπορούν, όμως, εύκολα να γίνουν άπληστα, αν καταλάβουν ότι έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν οτιδήποτε επιθυμήσουν, πριν καν το ζητήσουν.

ΟΛΙΓΑΡΚΕΙΑ

“Ουκ εν τω πολλώ το ευ”, είπε ο Αριστοτέλης και όρισε την ολιγάρκεια. Η ολιγάρκεια είναι μια όμορφη αρετή. Είναι μια κατάκτηση ζωής το να ισχυρίζεσαι ότι «αυτό μου αρκεί», ότι «μου αρκεί το λίγο», γιατί το «πολύ» δεν υπάρχει, είναι πάντα στη σκιά του «περισσότερου». Η ολιγάρκεια είναι αντίληψη και στάση ζωής. Είναι μια άσκηση ζωής.

ΕΓΩΚΕΝΤΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

Αναλύοντας το εγωκεντρικό παιδί, ας ξεκινήσουμε με μια παραδοχή: το παιδί, το κάθε παιδί φέρεται σαν να είναι ο μεγαλύτερος εγωιστής του κόσμου.

Έτσι, ήμασταν και εμείς σαν παιδιά. Από βρέφος, το παιδί προσπαθεί να κάνει αισθητή την παρουσία του. Αργότερα, από τα δύο έως και τα 6 του χρόνια βιώνει σε τέτοιο βαθμό τον ναρκισσισμό που λειτουργεί σαν να είναι το κέντρο όλου του κόσμου. Το στάδιο αυτό χαρακτηρίζεται ως προ-λογική νόηση και ταυτίζεται με την έναρξη της ομιλίας.

Το παιδί νιώθει ότι είναι κυρίαρχο και πως όλοι πρέπει να ασχολούνται μ' αυτό και του φαίνεται περίεργο όταν κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει. Αυτό έχει να κάνει με την ανωριμότητα του παιδιού να καταλάβει τους συμβολισμούς που συντελούνται γύρω του.

Έτσι, λοιπόν, αντιλαμβάνεται τον κόσμο μέσα από τις δικές του επιθυμίες. Σ' αυτές τις τρυφερές ηλικίες δεν καταλαβαίνει ότι και οι άλλοι έχουν ανάγκες, ότι μπορεί να είναι κουρασμένοι ή απλά κάποιες στιγμές να θέλουν να χαλαρώσουν παρακολουθώντας, για παράδειγμα, μια ταινία. Το παιδί προσπαθεί να τραβήξει την προσοχή των γονέων του με κάθε τρόπο για να δηλώσει την παρουσία του. Αυτός είναι και ο λόγος που τα πρώτα παιδιά ζηλεύουν ή φέρονται βίαια στα δεύτερα.

Σε καμία όμως περίπτωση δεν θα πρέπει ο «γνωστικός εγωκεντρισμός, όπως χρησιμοποιείται στη θεωρία του Piaget, να συγχέεται με τον εγωισμό, εφόσον τα νήπια και γενικά τα μικρά παιδιά δεν έχουν πλήρη συνείδηση των κινήτρων και των συναισθημάτων των άλλων.

Συνεπάγεται επομένως ότι η αδυναμία τους να δουν τα πράγματα μέσα από το αντιληπτικό πλαίσιο αναφοράς ενός άλλου ατόμου δεν μπορεί να συσχετιστεί με εγωιστική διάθεση παρά μόνο με αντιληπτική αδυναμία.

Τι να κάνουμε οι γονείς για να μειώσουμε τον εγωκεντρισμό των παιδιών

Σωστή προετοιμασία

Το να ζητάμε από ένα παιδί σ' αυτή την ηλικία να αντιληφθεί ότι κάνει λάθος είναι δώρο άδωρο. Πρέπει, όμως, να μάθουμε να του βάζουμε όρια, γιατί διαφορετικά θα κακομάθει και παράλληλα θα δυσκολευτεί να ανταποκριθεί στις μελλοντικές προκλήσεις. Όσο περισσότερο προετοιμάσουμε τα παιδιά για τις ματαιώσεις που θα δεχθούν στην μετέπειτα ζωή τους, με πρώτο το περιβάλλον του σχολείου, τόσο πιο δυνατοί χαρακτήρες θα γίνουν.

Όπως λέει ο Freud, *η διαχείριση της ματαιώσης είναι η βάση για υγιή παιδιά*. Το «θέλω» και το «τώρα» πρέπει να συνοδεύονται από «ευχαριστώ» και «παρακαλώ».

Τα παιδιά δεν δείχνουν καμία υπομονή και απαιτούν να γίνει το δικό τους «τώρα». Όταν αυτό δεν γίνεται είναι προτιμότερο να οριοθετηθεί η επιθυμία του παιδιού, παρά να γίνει κάτι απλά επειδή το ζήτησε. Αν το παιδί καταφέρει να κάνει υπομονή, τότε πρέπει να επιβραβευτεί.

«Όχι» στην τελειομανία

Ένα άλλο, εξίσου μεγάλο λάθος από τους γονείς είναι να λέμε στα παιδιά μας ότι είναι τα εξυπνότερα και τα πιο όμορφα πλάσματα του κόσμου. Αν κάνουμε αυτό το λάθος ως γονείς το παιδί αναπτύσσει έντονα **ναρκισσιστικό χαρακτήρα** γιατί εστιάζει στον εαυτό του και μαθαίνει να συγκρίνεται με τα υπόλοιπα παιδιά.

Η ανατροφή των παιδιών δεν είναι αγώνας 100 μέτρων για το ποιο παιδί θα κερδίσει. Γι' αυτό και δεν πρέπει οι γονείς να κρατούν τα παιδιά σε μια διαρκή εγρήγορση, τονίζοντας ότι θα πρέπει να είναι πρώτα σε όλα: από το σχολείο, μέχρι και το παιχνίδι.

Χρήσιμο είναι, επίσης, να γνωρίζουν οι γονείς ότι κάθε φορά που το παιδί γίνεται ενοχλητικό στις παρέες αλλά και στους ίδιους, θα πρέπει να επιχειρούν να το οριοθετήσουν, χωρίς όμως να του φωνάξουν, να το τιμωρήσουν ή-ακόμη χειρότερα- να το ασκήσουν βία, αλλά εξηγώντας του ότι και οι μεγαλύτεροι χρειάζονται τον χρόνο τους και ότι δεν είναι εφικτό να ασχολούνται αποκλειστικά μαζί του.

Επαινούμε το παιδί όταν το αξίζει πραγματικά. Βάλτε στόχο να διορθώνεις το παιδί σου όταν χρειάζεται και να το επαινείς όταν πραγματικά το αξίζει. Μη μοιράζεις επαίνους απλώς και μόνο για να το κάνεις να νιώσει καλά με τον εαυτό του. "Η πραγματική αυτοπεποίθηση έρχεται όταν ακονίζεις τα ταλέντα σου και μαθαίνεις πράγματα, όχι όταν σου λένε ότι είσαι σπουδαίος απλώς επειδή υπάρχεις".

Στη συνέχεια θα εξετάσουμε μερικά καθημερινά παραδείγματα που η υιοθέτησή τους από την πλευρά των γονέων υποβοηθά την καλλιέργεια της **ενσυναίσθησης** στα νήπια, ως βασικής δεξιότητας για την σταδιακή απομείωση του εγωκεντρισμού τους:

Ενθαρρύνουμε το παιδί μας να βοηθάει τους άλλους. Ένα εγωκεντρικό παιδί δύσκολα δείχνει ενσυναίσθηση. Αρχίζουμε μαθαίνοντας στο παιδί μας να λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη των άλλων ανθρώπων γύρω του και το ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν τα δικά τους συναισθήματα και ανάγκες. Προσπαθούμε ως γονείς να διδάξουμε και να εκπαιδεύσουμε τα παιδιά να μπαίνουν στη θέση του άλλου και να αναγνωρίζουν και να κατανοούν τα συναισθήματά του. Αν για π.χ. το παιδί σας χτυπήσει έναν συμμαθητή του στο σχολείο μπορείτε να το ρωτήσετε πώς θα ένιωθε αν το χτυπούσε εκείνο ο καλύτερος του φίλος. Αν κάνετε μια βόλτα και δείτε μια ηλικιωμένη κυρία που δυσκολεύεται να διασχίσει το δρόμο, βοηθήστε την. Όταν ένα παιδί στην παιδική χαρά κάθεται μόνο του και δεν θέλει να παίξει, πηγαίνετε κοντά του και προσπαθήστε να καταλάβετε τι συνέβη και γιατί είναι στεναχωρημένο. Απλές χειρονομίες όπως αυτές θα δείξουν στο παιδί σας ότι νοιαζόμαστε για τους άλλους ανθρώπους.

Ξεκινάμε από τον εαυτό μας. Τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα όταν παρατηρούν και μιμούνται τους ενήλικες. Μπορεί να μιλάμε ατελείωτες ώρες για την ενσυναίσθηση με το παιδί μας, αλλά τίποτε δεν θα είναι τόσο αποτελεσματικό όσο το δικό μας παράδειγμα. Γι' αυτό, ως επιδεικνύουμε πάντα ενσυναίσθηση, όχι μόνο προς το παιδί μας, αλλά και προς τα άλλα μέλη της οικογένειας, φίλους, γνωστούς και άγνωστους στο δρόμο.

Αναλύουμε τα συναισθήματα. Μέσα από μεθόδους όπως είναι η ανάγνωση παραμυθιών ή η παρακολούθηση κινουμένων σχεδίων μαζί με το παιδί μας. Ρωτάμε το παιδί μας: "Τι νομίζεις ότι αισθάνεται τώρα ο ήρωας;" ή "Γιατί κλαίει ή γελάει;" ή «Τι μπορεί να κάνει για να ξεπεράσει το θυμό του», ή "Πώς μπορούμε να τον βοηθήσουμε;".

Δείχνουμε την εκτίμησή μας. Σε όλους μας αρέσει όταν οι προσπάθειές μας αναγνωρίζονται, και πολύ περισσότερο στα παιδιά. Γι' αυτό, χρειάζεται να επαινέσουμε το παιδί μας αν το δούμε να εκδηλώνει ενσυναίσθηση. Μήπως το παιδί μας μοιράστηκε τα παιχνίδια του με άλλα παιδιά στην παιδική χαρά; Μήπως έδωσε τη μισή σοκολάτα του στο φίλο του ή αγκάλιασε τον αδελφό του επειδή έκλαιγε; Αν ναι, πρέπει να του πούμε: "Συμπεριφέρθηκες πολύ καλά, όπως ταίριαζε στην περίσταση".

Συμπερασματικά, το παιδί εύλογα σε μια ηλικία είναι εγωκεντρικό. Είναι κάτι που μπορεί να ξεπεραστεί, αρκεί ως γονείς να διαχειριστούμε το πρόβλημα με ψυχραιμία και σωστή στρατηγική, και όχι υιοθετώντας συμπεριφορές που ενισχύουν τον εγωκεντρισμό στην παιδική ηλικία.

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες θεωρίες, ένας άνθρωπος γίνεται εγωκεντρικός όταν στην παιδική του ηλικία οι γονείς του είναι υπερβολικά ελαστικοί και ανεκτικοί στη διαπαιδαγώγησή του, δεν του βάζουν όρια και τον επαινούν υπερβολικά.